

Ik voel narrigheid!

Lerarenhandleiding voor voorbereiding en naverwerking
ivm bezoek aan de tentoonstelling Voor God & Geld

Lessuggesties voor in de klas
Voor derde graad lager onderwijs

Duur: 10-45'
Vanaf 1 september 2016

ALGEMEEN

Introductie

Tijdens de rondleiding *Ik voel narrigheid!* in de tentoonstelling Voor God & Geld helpen de leerlingen de gids met een wel heel bijzondere opdracht. *Ik voel narrigheid* is een spel vol humor, spanning en geheim plezier waarbij de leerlingen misstappen van een zeer ondeugende nar ongedetecteerd moeten rechtzetten.

De volgende opdrachten kunnen –optioneel- dienen als voorbereiding en naverwerking in de klas.

Doelstellingen *Ik voel narrigheid!*

De leerlingen:

- kunnen zelfstandig problemen oplossen
- kunnen samenwerken
- ontdekken de functie van narren in de kunst
- leren over vroeger door linken te leggen met vandaag
- gebruiken hun zintuigen om te ontdekken
- kunnen zich inleven
- drukken zich creatief uit
- bepalen een strategie om de nar te slim af te zijn
- voelen zich verbonden door samen op te gaan in het verhaal en een gemeenschappelijk doel te hebben.

VOORBEREIDING IN DE KLAS

Lessuggestie 1: Rebussen en spreekwoorden

X *Er is een raadselachtige boodschap aangekomen uit het Caermersklooster: een boodschap in rebus-taal. Deel de rebus (bijlage 1) uit en laat de leerlingen (in groepjes) ontcijferen.*

Oplossing rebus:

Alle gekheid op een stokje! Kom vlug langs, jullie hulp is hard nodig. Tot ziens in het klooster!

Vragen hierbij:

- Wat zou dit kunnen betekenen, waar denk jij aan?
- Wat betekent de uitdrukking 'alle gekheid op een stokje'?
(= verzoek om op te houden met grapjes maken en een kwestie nu in alle ernst te bespreken of als aankondiging dat je zelf ophoudt met grappen maken. Dit spreekwoord verwijst naar een narrenstaf, een typisch attribuut van een nar. De narrenstaf bestaat uit een stokje met een popje erop dat op de nar lijkt, en waarmee hij anderen een spiegel voorhoudt.)

X *Laat de leerlingen de volgende spreekwoorden (bijlage 2) ontcijferen en bespreken:*

1. Wie met honden omgaat, krijgt vlooien.
(= wie in slecht gezelschap verkeert, neemt slechte gewoonten over)
2. Als apen hoger klimmen willen, ziet men gauw hun blote billen.
(= iemand die meer wil dan hij kan, maakt zich snel belachelijk)
3. Wie plast tegen de kerk, gaat gevaarlijk te werk.
(= een wandaad met verstrekkende gevolgen)
4. Je moet van een scheet geen donderslag maken.
(= je moet niet enorm overdrijven)
5. Spreek wat waar is, drink wat klaar is, eet wat gaar is.
(= je moet geen onwaarheden verkondigen)

Vragen hierbij:

- Wat zou de betekenis of wijze les van elk spreekwoord kunnen zijn?
- Is dit spreekwoord soms op jou van toepassing? Of ken je iemand wie dit spreekwoord op het lijf geschreven is?

X *Laat de leerlingen een rebus maken van hun eigen naam. Als iedereen klaar is, kunnen de blaadjes met de rebussen worden verzameld en willekeurig uitgedeeld. Ieder ontcijfert nu een rebus en legt het blad ondersteboven op de tafel van de medeleerling die de rebus maakte. Dit spel kan een aantal keer herhaald worden.*

Lessuggestie 2: Creatieve naam-etiketjes maken

Laat de leerlingen een kleurrijk etiketje maken met hun naam erop, dat ze kunnen dragen als ze de tentoonstelling bezoeken. Zo kan de gids hen straks gemakkelijk herkennen en aanspreken! Als er ruimte is op het etiket, vraag de leerlingen dan een mini-portretje te tekenen. Dit kan een zelfportretje zijn 'met gekke bek'. Laat hen eventueel een spiegeltje gebruiken.

In plaats van een etiketje kunnen de leerlingen een leuke (ster)vorm knippen uit een stukje stevig papier. Dit naamplaatje kan met een kleine wasknijper aan de kleding bevestigd worden.

NAVERWERKING IN DE KLAS

Lessuggestie 1. Lees/luisteroefening Tijn Uilenspiegel

Introductie:

Tijn Uilenspiegel is een grappige figuur en bekende nar met veel praatjes, die iedereen bij de neus neemt. Hij is niet bang om grapjes te maken over belangrijke mensen, zoals de pastoor, de burgemeester en zelfs de koning.

Er bestaan tientallen oude verhalen over Tijn Uilenspiegel waarin zijn zotte avonturen worden beschreven. Luister goed naar het volgende verhaal van Tijn Uilenspiegel, dat zich in Gent afspeelt.

Tijn Uilenspiegel bedriegt de adel

Tijn Uilenspiegel ging naar Gent en liet daar weten dat hij boven Gent zou rondvliegen. De adel, de vooraanstaande, rijke mensen in de stad, vond dat mooi om te zien en besloot te gaan kijken. In grote drommen verzamelden de rijke mensen zich op de markt. Tijn Uilenspiegel vroeg hen toen om hem eerst goudstukken te geven.

De adel betaalde en Tijn Uilenspiegel klom de kerktoren in. Voordat hij zou vliegen, riep hij naar de adel: 'Ik dacht dat ik de enige gek van Gent was, maar ik weet nu dat de adel nog gekker is dan ik! Want jullie geven jullie geld aan een gek die beweert te kunnen vliegen – en jullie komen dan ook nog kijken hoe die gek gaat vliegen. Daarom zijn jullie nog gekker dan ik!'

De adel schaamde zich hevig en kwam tot de ontdekking dat ze inderdaad zot waren om een gek te geloven. Zodoende kreeg Tijn een flinke som geld om zijn vliegkunst te tonen, zonder dat hij ooit heeft gevlogen.

Vragen bij dit verhaal:

- Hoe komt Tijn Uilenspiegel hier bij jou over? Als een slim iemand, iemand die anderen een spiegel voorhoudt, een grapjas, een dief, alles tegelijk, ...?
- Zou je zelf vooraf geld hebben betaald voor dit 'optreden'? Begrijp je de adel ook?
- Ben je zelf al eens in de maling genomen? Wat gebeurde er? Hoe reageerde jij achteraf?
- Heb je zelf al eens iemand in de maling genomen? Hoe ging dat?

Lessuggestie 2: Lach-oefeningen

Tijdens het bezoek aan de tentoonstelling hebben jullie een aantal moeilijkheden in het klooster gezien en opgelost.

De lachtips die je toen kreeg, kunnen in nog veel meer situaties gebruikt worden. Lachen kan namelijk niet enkel dienen om narren weg te drijven, maar ook om gemakkelijker om te gaan met andere spanningen. Het kan helpen bij stress, om hevige boosheid, verdriet of ruzies ineens een andere wending te geven, het kan je meer verbonden doen voelen met anderen, en lachen houdt je gezond. Blijf je buik goed voelen tijdens het lachen en begin gerust met een 'nep-lach' om erin te komen, want die heeft al dezelfde fantastische effecten als een echte lach!

Warming-up :)

- Masseer je wangen, voorhoofd, wenkbrauwen en lippen. Draai ook je neus even los.
- Ga staan en draai je heupen goed los, met je handen in je zij en een brede glimlach op je gezicht. Van links naar rechts en van rechts naar links.

Lach-oefeningen :D

- Leg je handen op je buik en adem diep in naar je buik, zodat je buik zich bolt. Neem nog een extra hap adem en houdt je adem zo lang mogelijk binnen. Op het teken van de leerkracht proest iedereen het uit.
- Opbouwende lach: eerst allemaal glimlachen, dan grijnzen, dan schaterlachen.
- Lach samen een aantal emoties: hoe klinkt jullie lachen als je stiekem vrolijk bent, hysterisch blij of als je net de loterij hebt gewonnen? Als je eigenlijk angstig of boos bent? Hoe lacht een boer met kiespijn? Wie verzint nog emoties of personages?

Cooling-down B)

- Chinese lach: vouw je handen voor je borst en buig en glimlach naar elkaar.
- Zo word je weer rustig: samen 5 tellen inademen, 5 tellen adem vasthouden, 5 tellen uitademen, etc.

BIJLAGE REBUSSEN

Boodschap uit het klooster

 -b -t	 l=g +h +d	 -b s=p	 -d	 -kap +je	!	 a=u	 a=u	 p=l +gs
 j+ i=l +ie	 t=l <p>t</p>	 -v	 p=d	 no+ u=g +g	 b=t	 w=z +s j=e	 -p	
 u=e	 -oo +oo							!

Spreekwoorden

1	 -l	 s=t	 e=n -p	 -t a=ga	 -u s=jgt	 i ≥ l i=n	.	
2	 -b +s	 a+	 e=ho l=r	 o=li a=e	 p=w	 w=z l=t	 -ol	 ga+ i=w
	 t=n	 o=l +e	 p=b					.

3

 -l	 n=s	 r=t	 -n	
 k=g -r	 +l	 s=k	 -nt	 k=w

4

 j+ -i	 -l n=t	 t=n	 -d	 s+ t=c -po	 g+ p=e	 z=d	 +der	 +g a=ke
--	--	--	---	--	--	--	---	---

5

 t=pr a=e	 v=w	 w+ -de	 -v	 d+ g=k	 -k -s	 r=l n=r	 -u +s
 e+ i=t	 v=w	 -it	 -ma				

